

Către: Veronica ROȘCA
Președinta Comisiei parlamentare juridică, numiri și imunități

Radu MARIAN
Președintele Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe

Doina GHERMAN
Președinta Comisiei parlamentare pentru politică externă

Marcel SPATARI
Președintele Comisiei parlamentare pentru integrare europeană

Copie: Vladislav COJUHARI
Ministrul Justiției

Nr. 136 din 18 noiembrie 2025

Ref.: Proiectul de lege nr. 245 din 19.06.2025 privind medierea și statutul mediatorului

Stimate Doamne Președinte,
Stimați Domni Președinți,

Vă adresăm această scrisoare pentru a reitera poziția Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare – „AmCham Moldova”) asupra proiectului de lege nr. 245 din 19.06.2025 privind medierea și statutul mediatorului (în continuare – „Proiect de lege”)¹, care este pregătit pentru dezbateri în lectura a doua.

AmCham Moldova recunoaște importanța perfecționării cadrului național de reglementare a medierii ca sistem alternativ de soluționare a litigiilor, în conformitate cu Directiva 2008/52/CE privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială (în continuare – „Directiva”) și cu bunele practici internaționale, și apreciază efortul depus de autori în acest sens. În mare parte, proiectul de lege în cauză atinge acest obiectiv. Totuși, observăm 2 abateri majore în ceea ce privește:

- 1) extinderea nejustificată a tipurilor de litigii supuse medierii obligatorii; și
- 2) reglementarea insuficientă a procedurii medierii.

Directiva nominalizată consacră caracterul voluntar al medierii, iar orice formă de impunere obligatorie a acesteia prin legislație națională trebuie să fie proporțională, justificată și să nu afecteze dreptul fundamental de acces la justiție.²

¹ <https://parlament.md/material-details-md.nspx?param=8d5f7098-4995-404b-983d-d0fc95e69298>

² Recitalul 13 din Preambulul Directivei: „Medierea prevăzută în prezenta directivă ar trebui să constituie o procedură voluntară în sensul că părțile sunt ele însele responsabile de procedură și o pot organiza după cum doresc și încheia în orice moment. Totuși, instanțele ar trebui să aibă posibilitatea de a stabili în

Potrivit studiului de bune practici, elaborat în cadrul Proiectului de cooperare tehnică, implementat de către BERD și IDLO, cu suportul financiar USAID³, cauzele alese pentru obligativitatea sedințelor de mediere recomandabile pentru o primă etapă de implementare ar fi conflictele familiale (cu excepția cazurilor de violență în familie), conflictele civile succesoriale, conflictele civile dintre vecini, conflictele de muncă, litigiile comerciale care decurg din relațiile corporative dintre asociați. Raționamentele vizează necesitatea de menținere a relațiilor pe viitor, evitarea relațiilor ostile dintre părți și a altor conflicte.

Potrivit autorilor studiului, tipurile concrete de cauze supuse medierii obligatorii trebuie identificate în urma examinării statisticilor litigiilor aflate pe rolul instanței (ca să nu depășească 5-7%) și a consultărilor cu poate persoanele interesate.

Impunerea medierii obligatorii într-un număr extins de cazuri, de exemplu, în litigiile de recuperare a creanțelor, echivalează, în fapt, cu o limitare a dreptului legitim al creditorilor de a-și valorifica eficient creanțele, plasând asupra lor o povară procedurală și financiară nejustificată. O asemenea abordare contravine principiilor economiei de piață și creează un precedent periculos într-un context în care recuperarea datoriilor este deja o provocare tot mai acută pentru mediul de afaceri.

De asemenea, proiectul omite elemente esențiale care ar trebui considerate la impunerea acestor soluții, precum:

1. Impunerea medierii în cazul litigiilor privind încasarea datoriilor certe și exigibile acolo unde dispută efectiv nu există;
2. Numărul insuficient al mediatorilor pentru soluționarea zecilor sau sutelor de mii de litigii;
3. Facilități subevaluate în caz de recurgere la mediere, costurile ultimei fiind mai mari decât reducerile la taxa de stat oferite în caz de eșuare a medierii;
4. Practica altor state care nu indică o rată foarte mare de succes de implementare a medierii obligatorii (Italia, care este lider în acest domeniu, înregistrează o rată de succes a medierii în doar 14-15% din totalul litigiilor supuse medierii obligatorii, potrivit unor informații publice);
5. Practica Republicii Moldova care deja o dată a renunțat la medierea obligatorie (cea judiciară), iar Curtea Constituțională a declarat neconstituțională medierea judiciară obligatorie, apreciind că aceasta îngreșează accesul la justiție;

temeiul dreptului național termene în care să se desfășoare procedura de mediere. De asemenea, instanțele ar trebui să poată atrage atenția părților asupra posibilității de a recurge la mediere ori de câte ori este cazul.

Recitalul 14 din Preambulul Directivei: „Prezenta directivă nu aduce atingere legislației naționale conform căreia recurgerea la mediere, înainte sau după începerea procedurii judiciare, este obligatorie sau face obiectul unor stimulente sau sancțiuni cu condiția ca o astfel de legislație să nu împiedice părțile să își exercite dreptul de acces la sistemul judiciar”.

3

https://www.justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/studiu_opportunitatea_instituirii_obligativitatii_examinarii_unor_categorii_de_litigii_in_procedura_medierii_pana_la_etapa_adresarii_in_instanta_de_judecata.pdf,pag.83-85

6. Faptul impunerii medierii obligatorii pentru profesioniștii reglementați de autorități de supraveghere (ANRE, CNPF, ANRCETI, etc.) care dispun de alte mecanisme pentru încasarea datoriilor de la proprii consumatori, etc.

Considerăm îngrijorător și faptul că Proiectul de lege nu este însoțit de o Analiză a Impactului de Reglementare corespunzătoare care să evalueze adecvat implicațiile asupra economiei.

Această poziție a fost exprimată constant pe parcursul consultărilor publice prin scrisorile de poziție AmCham Moldova [nr. 65 din 8 iulie 2024](#) și [nr. 62 din 16 iunie 2025](#), altor scrisori comune a mediului asociativ și multiplelor ședințe pe platforma Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova.

În consecință, poziția de principiu a asociației este că medierea obligatorie nu trebuie impusă pentru litigiile dintre profesioniști și consumatori în ceea ce privește încasarea datoriilor și executarea contractelor financiare (bancare, de leasing, de asigurare, etc.), precum și pentru litigiile dintre profesioniști.

În acest context, vă prezentăm spre considerare o serie de propuneri care vor nuanța litigiile care ar trebui să facă obiectul medierii obligatorii, precum și vor îmbunătăți procedura de mediere propriu-zisă, prin creșterea eficienței acesteia (**anexa 1**).

De asemenea, anexăm o notă narativă ce sintetizează principalele argumente în sprijinul poziției exprimate mai sus (**anexa 2**).

Vă mulțumim pentru colaborare și sperăm în soluționarea pozitivă a acestui demers. De asemenea, ne exprimăm deschiderea pentru a discuta propunerile anexate într-o ședință publică.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”

Executor: Victor Baci, victorbaci@amcham.md.

ANEXA 1

PROPUNERI PE TEXTUL PROIECTULUI DE LEGE PRIVIND MEDIEREA ȘI STATUTUL MEDIATORULUI

Poziția de principiu a AmCham Moldova este că articolul 55 alineatul (2) trebuie să aibă următorul conținut:

„(2) Părțile se pot adresa în instanța de judecată în vederea soluționării următoarelor tipuri de litigii, ale căror valoare nu depășește 50 de salarii medii pe economie stabilit prin hotărâre de Guvern pentru anul în curs, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată, doar după participarea la cel puțin o ședință de mediere, în condițiile art. 44 alin. (3) lit. a):

- a) încasarea datoriilor;*
- b) repararea prejudiciilor, inclusiv a celor cauzate prin contravenții și infracțiuni;*
- c) partajarea proprietății;*
- d) răspândirea informațiilor false și defăimătoare;*
- e) executarea contractelor de împrumut, donație, arendă, locațiune, bancare, de leasing și de asigurare;*
- f) procedura de insolvabilitate.”*

În cazul în care propunerea de mai sus nu este acceptată, ca și o condiție minimă, se propune excluderea lit. e) al art. 55 alin. (2) și completarea art. 55 cu alin. (3) cu următorul cuprins:

„(3) Prevederile alin. (2) lit. a) nu se aplică litigiilor în care partea care intenționează să inițieze un proces în instanța de judecată este:

- a) bancă;*
- b) organizație de creditare nebancaară;*
- c) asociație de economii și împrumut;*
- d) participant profesionist pe piața asigurărilor;*
- e) prestator a serviciilor de plată și de emitere a monedei electronice;*
- f) furnizor/prestator/operator de servicii comunale;*
- g) furnizor/prestator/operator de servicii necomunale privind furnizarea, distribuția și transportul energiei electrice și gazelor naturale și privind furnizarea de produse și servicii de comunicații electronice;*
- h) orice altă persoană juridică, pe litigii privind recuperarea creanțelor ce i-au fost cesionate de categoria celor indicate la lit. a), b), c), d), e), f), g)“.*

La art. 21:

se propune completarea alin. (3) la final, după cum urmează:

„Cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (4) și (5), remunerarea și condițiile de plată ale mediatorului se stabilesc prin acord scris cu părțile, anterior începerii ședințelor de mediere sau în cadrul ședinței inițiale, și se consemnează în contractul de mediere. Acordul va indica cel puțin: modul de calcul (onorariu pe oră, pe ședință, onorariu fix), tipul și cuantumul cheltuielilor ocazionate de mediere (cu excepția cazului în care acestea se compensează din contul onorariului), modalități și termene de plată, avansuri și condiții de rambursare”.

se propune completarea la final cu alin. (6) cu următorul cuprins:

„Neprezentarea nejustificată a unei părți la ședința inițială sau la alte ședințe atrage, la cererea părții prezente, obligarea părții absente la plata cheltuielilor de mediere aferente ședinței la care nu s-a prezentat, precum și a unei amenzi în cuantumul taxei de stat pentru cererea de chemare în judecată privind litigiul care a făcut obiectul medierii și a taxei de timbru aferente”.

La art. 47:

alin. (2) va avea următorul cuprins:

„Medierea cuprinde, de regulă, următoarele etape:

- a) notificarea/cererea de mediere și desemnarea mediatorului;*
- b) prima ședință (sesiunea informativă și de verificare-deziderat — sesiunea de deschidere a medierii);*
- c) încheierea contractului de mediere (convenția procedurală);*
- d) ședințele de mediere (comune și/sau separate);*
- e) încheierea tranzacției de mediere ori constatarea încetării procedurii fără rezultat;*
- f) proceduri pentru investirea tranzacției cu efect executoriu sau confirmarea acesteia de către instanță, în condițiile legii;*
- g) păstrarea și arhivarea evidențelor, conform reglementărilor privind protecția datelor și confidențialitatea.”*

alin. (3) se completează la început cu următorul text:

„Procesul de mediere începe la data semnării contractului de mediere. La prima ședință sau înaintea acesteia (dacă părțile convin), părțile și mediatorul încheie un contract de mediere scris care va cuprinde, cel puțin: obiectul medierii, identificarea părților și a mediatorului, durata și procedura, onorariul și modalitățile de plată, regulile de confidențialitate, drepturile participanților (inclusiv dreptul la asistență juridică și de a consulta experți), procedura de încetare și de arhivare”.

alin. (5) se completează la început cu următorul text:

„Medierea se inițiază printr-o cerere sau notificare adresată celeilalte părți și/sau unei organizații de mediere sau unui mediator. Notificarea inițială se efectuează în scris, printr-un mijloc care permite confirmarea primirii, și va conține, cel puțin, identitatea inițiatorului, obiectul disputei, propunerea de mediere, numele organizației de mediere sau mediatorului propus, locul și termenul propus pentru prima ședință”.

alin. (5) se completează la final cu următorul text:

„Orice persoană desemnată mediator are obligația de a declara orice împrejurare care ar putea afecta imparțialitatea sau independența sa. În caz de conflict de interese nedeclarat, se aplică măsurile prevăzute de lege sau de codul de etică”.

alin. (6) se completează la început cu următorul text:

„Prima ședință va fi programată într-un termen scurt, de regulă, în 15–30 zile de la confirmarea primirii cererii/notificării de mediere, cu excepții justificate și agreeate de părți. Prima ședință are rol dublu: informativ (expunerea scopului, procedurii, drepturilor și obligațiilor) și de verificare a disponibilității părților de a continua procedura de mediere”.

după sintagma „la cererea acestuia”, se introduce următorul text: „va elibera actul privind imposibilitatea desfășurării ședinței de mediere, conform alin. (10), sau”.

la alin. (9), sintagma „contractul de mediere” și „contractele de mediere” se substituie cu sintagma „tranzacția de mediere” și „tranzacțiile de mediere”, iar sintagma „dacă părțile au convenit aceasta, în mod expres, în contract” se exclude.

alin. (10) va avea următorul cuprins:

„Medierea se consideră neîncepută dacă partea nu a acceptat notificarea mediatorului de a se prezenta la prima ședință de mediere, sau nu s-a prezentat la prima ședință de mediere, sau a refuzat participarea la mediere. În acest caz, prevederile alin. (1) referitoare la restituirea cererii de chemare în judecată nu se aplică, dacă partea vizată prezintă actul eliberat de mediator cu privire la imposibilitatea începerii medierii”.

alin. (11) se exclude.

La art. 51, alin. (1) va avea următorul cuprins:

„Acordul părților rezultat din mediere se consemnează în scris, sub forma unei tranzacții de mediere, semnată de părți, de mediator și, după caz, de reprezentanții legali și de avocații părților. Tranzacția va conține modalități concrete de executare (termene, modalități de plată, garanții, clauze de penalizare pentru nerespectare, etc.) și trebuie să corespundă condițiilor de valabilitate prevăzute de prezenta lege și de alte acte normative”.

La art. 52 alin. (3), se completează la final cu următoarea frază: „Dacă partea este persoană juridică, ea poate fi reprezentantă în procesul de mediere de un angajat jurist în baza procurii, care va semna tranzacția de mediere în numele părții”.

ANEXA 2

ARGUMENTE CARE SUSȚIN REVIZUIREA REDACȚIEI ÎNIIȚIALE A PROIECTULUI DE LEGE

Principalul efect al medierii obligatorii în litigiile privind recuperarea datoriilor și cele care rezultă din contractele financiare este că asupra mediului de afaceri se va transfera povară administrativă și financiară nejustificată.

Argumentele utilizate în susținerea medierii obligatorii în litigiile de încasare a datoriilor sau care decurg din contracte financiare se bazează pe presupuneri ale autorilor care nu sunt certe:

- **Că medierea obligatorie ar avea susținerea partenerilor internaționali.**

De fapt, studiul IDLO și BERD⁴, pe care se bazează autorii, **susține medierea obligatorie doar pentru anumite tipuri de litigii, care nu includ încasarea datoriilor și litigiile cu instituțiile financiare. Litigiile incluse sunt cele familiale, de succesiune, de vecinătate, de muncă, corporative și, posibil, în domeniul protecției consumatorilor (pag. 83-85).** Raționamentele vizează necesitatea de menținere a relațiilor pe viitor, evitarea relațiilor ostile dintre părți și a altor conflicte.

Mai mult, raportul de mai sus pune accent pe faptul că tipurile concrete de cauze trebuie identificate în urma examinării statisticilor litigiilor aflate pe rolul instanțelor (**ca să nu depășească 5-7%**) și a consultărilor cu poate persoanele interesate.

În cadrul sondajului efectuat de autorii studiului, mediatorii au fost cei care au propus impunerea medierii obligatorii și pentru litigiile privind încasarea datoriilor, însă autorii studiului nu au dat curs acestei propuneri (pag. 29).

Merită de menționat că Italia, care este invocată de susținătorii proiectului și al cărei model este considerat de autorii studiului în cauză ca fiind cel mai relevant pentru Republica Moldova, nu impune, din informațiile disponibile, medierea obligatorie pentru litigiile privind încasarea datoriilor (inclusiv după extinderea listei litigiilor supuse medierii obligatorii, prin reformele Cartabia din anul 2022)⁵, iar cota litigiilor supuse medierii obligatorii este de 8,5%⁶. Reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii au subliniat, în dezbaterile publice, că peste 60% dintre dosarele aflate pe rolul instanțelor judecătorești vizează încasarea datoriilor, o proporție mult superioară mediei europene care a inspirat adoptarea medierii.

4

https://www.justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/studiu_opportunitatea_instituirii_obligativitatii_examinarii_unor_categorii_de_litigii_in_procedura_medierii_pana_la_etapa_adresarii_in_instanta_de_judecata.pdf

⁵ [https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2010-03-04;28~art11,_a_se_vedea_art._5_alin._\(1\).](https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2010-03-04;28~art11,_a_se_vedea_art._5_alin._(1).)

⁶ <https://mediate.com/italian-mandatory-mediation-law/>

- **Că medierea obligatorie va descărca instanțele de judecată.**

Mediatorii nu pot obliga debitorii să participe la mediere și nici nu pot impune o decizie debitorilor. Cu medierea eșuată, dosarul oricum ajunge în instanță de judecată. Informația că majoritatea absolută a litigiilor transmise spre mediere în trecut (peste 98%) au fost soluționate prin împăcarea părților vine de la mediatori, care sunt persoane interesate. Chiar și autorii studiului menționat mai sus nu se arată încrezători în aceste cifre⁷. Oricare ar fi această statistică, ea nu este relevantă, deoarece se referă la litigii în care medierea a fost voluntară, iar părțile care au acceptat benevol medierea sunt mai mult dispuse să accepte soluția propusă de mediator.

Drept comparație, în Italia, în anul 2021 și 2022 rata litigiilor soluționate prin încheierea tranzacției de mediere a constituit doar 14% și 15% din totalul litigiilor transmise spre mediere. Totodată, doar 45,8% din totalul litigiilor în care la prima ședință de mediere părțile au acceptat continuarea medierii au fost finalizate cu semnarea tranzacției de mediere⁸.

- **Că medierea obligatorie ar fi avantajoasă din punct de vedere financiar pentru creditorii.**

De fapt, medierea obligatorie implică un cost suplimentar de minim 10% din salariul minim pe economie (în prezent, 550 lei) și cheltuielile legate de căutarea și contactarea părâtului percepute de mediator, pe lângă taxa de stat (5%, dar nu mai puțin de 150 lei) și taxa de timbru de 200 lei. Ca reducerea de 25% la taxa de stat să acopere acest cost (prevăzută ca facilitare în lege), valoarea datoriei trebuie să fie de peste 55 000 lei, însă majoritatea absolută a litigiilor cu consumatorii nu depășesc această sumă. Acest calcul nu ia în considerare costurile suplimentare pentru asistență juridică. În plus, tranzacția de împăcare nu este investită cu formulă executorie, decât dacă este autenticată de notar sau este semnată de avocații ambelor părți, ceea ce impune costuri suplimentare. Aceste costuri vor fi suportate în final tot de către debitori sau nu vor putea fi recuperate.

Mai jos vă prezentăm un tabel pentru debitori persoane fizice care participă la litigii cu VL între 1.000 și 55.000 MDL:

7

https://www.justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/studiu_opportunitatea_instituirii_obligativitatii_examinarii_unor_categorii_de_litigii_in_procedura_medierii_pana_la_etapa_adresarii_in_instanta_de_judecata.pdf, pag. 7, 22:

„Analiza situației din Republica Moldova a relevat următoarele bariere majore în utilizarea mediere pe scară largă, prezentate pe larg în capitolul 6 al studiului: ...lipsa unui sistem automatizat integrat de colectare a datelor statistice cantitative și calitative cu privire la utilizarea medierii, ...”.

„În ceea ce privește percepțiile beneficiarilor serviciilor de mediere, nu există date statistice calitative, integrate la nivel de sistem, care să reflecte un nivel de satisfacție. Totodată, datele furnizate de birourile de mediatori și de organizațiile de mediere sunt foarte îmbucurătoare sub aspectul înregistrării unor rate foarte mari de succes, respectiv de 93% (2017), 94% (2017) și 98% (2019-2021)”.

⁸ [The Trilogy of the Italian Mandatory Mediation Law from the 7th century BC to 2025, including Artificial Intelligence - Mediate.com](https://www.intelligence-mEDIATE.com)

Valoare litigiu (MDL)	Taxă fără mediere (lei)	Taxă (cu reducere) + mediere (lei)	Diferență (pierdere) (lei)
1 000	150,00	662,50	+512,50
2 000	150,00	662,50	+512,50
3 000	150,00	662,50	+512,50
4 000	200,00	700,00	+500,00
5 000	250,00	737,50	+487,50
6 000	289,96	767,47	+477,51
7 000	329,96	797,47	+467,51
8 000	369,96	827,47	+457,51
9 000	409,96	857,47	+447,51
10 000	449,96	887,47	+437,51
20 000	849,96	1 187,47	+337,51
30 000	1 249,96	1 487,47	+237,51
40 000	1 649,96	1 787,47	+137,51
50 000	2 049,96	2 087,47	+37,51

În concluzie, mecanismul medierii obligatorii majorează (dublând sau triplând) unele cheltuieli judiciare.

- **Că mediatorii sunt capabili să gestioneze acest flux de dosare.**

De fapt, există circa 150 mediatori activi, iar numărul dosarelor transmise firmelor de colectare a datoriilor se ridică la zeci sau sute de mii pe an. Un creditor cu zeci de mii de dosare anual nu poate lucra decât cu un număr limitat de mediatori, care evident nu ar putea face unui asemenea volum de dosare. Acest fapt evidențiază o capacitate instituțională mult mai redusă de gestionare a unui volum mare de cauze. Dacă sistemul judecătoresc, care dispune de un efectiv profesional mai mare, de infrastructură administrativă și de personal auxiliar, se confruntă deja cu suprasarcină, este nerezonabil să se presupună că un corp profesional semnificativ mai mic, precum cel al mediatorilor, ar putea prelua și gestiona acest număr de litigii. Aceasta ar putea nu doar pune presiune suplimentară pe un corp profesional subdimensionat, ci și prelungi durata de soluționare a litigiilor. În așa mod, un mecanism creat pentru degrevarea instanțelor ar ajunge să afecteze dreptul părților la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil, astfel cum este garantat de art. 6 din Convenție și interpretat în jurisprudența CEDO⁹.

⁹ Art. 6 §1 garantează oricărei persoane dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță. Curtea Europeană a Drepturilor Omului într-o jurisprudență constantă a stabilit că statele membre au responsabilitatea să își organizeze propriul sistem judiciar astfel încât instanțele acestora să poată garanta oricui dreptul de a obține o hotărâre definitivă privind contestațiile referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil într-un termen rezonabil [a se vedea inter alia Comingersoll S.A. împotriva Portugaliei (MC), 2000, pct. 24; Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții împotriva României (MC), 2016, pct. 142]. De asemenea, CEDO a subliniat că procedurile preliminare se includ în calculul termenului rezonabil de examinare a cauzei (a se vedea inter alia Nicolae Virgiliu Tănase împotriva României (MC), 2019, pct. 207-208; Arnoldi împotriva Italiei, 2017, pct. 25-40 și Koziy împotriva Ucrainei, 2009, pct. 25).

În plus, mediatorii nu sunt obligați să accepte cererile de mediere a litigiilor supuse medierii obligatorii, pentru care quantumul remunerării este plafonat. De asemenea, art. 47 alin. (6) și alin. (10) nu limitează numărul de ședințe pe care le poate convoca mediatorul înainte ca să elibereze actul despre imposibilitatea desfășurării ședinței de mediere. Întreaga activitate de recuperare a datoriilor ar risca să intre în impas.

În Italia, termenul mediu al procedurilor de mediere a litigiilor supuse medierii obligatorii este 175 zile¹⁰.

- **Că mecanismul medierii ar corespunde Directivei 2008/52/CE și consideră spiritul ei**

Directiva încurajează în primul rând medierea voluntară¹¹, lăsând la discreția statelor-membre dacă să impună și medierea obligatorie, cu condiția că ea nu trebuie să împiedice exercitarea dreptului de acces la justiție¹². Astfel, comunitatea de afaceri nu neagă dreptul statului nostru de a impune medierea obligatorie în cazul unor categorii de litigii, cu condiția efectuării unei analize adecvate la determinarea acestora, pornind de la raționamentele impunerii medierii obligatorii și necesitatea asigurării proporționalității unor asemenea măsuri, și ținând cont de opiniile tuturor părților interesate.

Pe de altă parte, proiectul de lege forțează părțile să recurgă la mediere, aparent, în majoritatea litigiilor.

- **Nu în ultimul rând, pe lângă faptul că Nota de Fundamentare la proiectul de lege nu a analizat în mod adecvat aspectele menționate mai sus, ea a omis și să nuanțeze cazurile legate de creditorii de pe piețele reglementate.**

1. Reținem că în conformitate cu art. 15 alin. (10)¹ din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare „Legea 202/2013”) „Creditorul este în drept să transmită unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit precum și să ceară executarea silită de către consumator a părții neachitate din valoarea totală a creditului inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.”

În această ordine de idei, Legea 202/2013 prevede clar dreptul creditorului de a cere executarea silită doar după ce restanțele depășesc 90 de zile, protejând astfel consumatorul în fața unor presiuni premature. Impunerea medierii obligatorii ar putea întârzia accesul rapid și direct al consumatorului

¹⁰ [Mediations in Italy: Overview | LCA Studio Legale](#)

¹¹ Această concluzie reiese din conținutul recitalului 13 din Preambulul Directivei: „Medierea prevăzută în prezenta directivă ar trebui să constituie o procedură voluntară în sensul că părțile sunt ele însele responsabile de procedură și o pot organiza după cum doresc și încheia în orice moment. Totuși, instanțele ar trebui să aibă posibilitatea de a stabili în temeiul dreptului național termene în care să se desfășoare procedura de mediere. De asemenea, instanțele ar trebui să poată atrage atenția părților asupra posibilității de a recurge la mediere ori de câte ori este cazul.”

¹² Recitalul 14 din Preambulul Directivei: „Prezenta directivă nu aduce atingere legislației naționale conform căreia recurgerea la mediere, înainte sau după începerea procedurii judiciare, este obligatorie sau face obiectul unor stimulente sau sancțiuni cu condiția ca o astfel de legislație să nu împiedice părțile să își exercite dreptul de acces la sistemul judiciar”.

la instanță în cazurile în care creditorul respectă aceste condiții legale, afectând dreptul la o justiție efectivă.

Medierea obligatorie poate deveni o etapă suplimentară care prelungește rezolvarea litigiilor, crescând costurile și timpul de soluționare, ceea ce poate pune consumatorii într-o situație de vulnerabilitate economică.

2. În cazul serviciilor de utilități publice, legile sectoriale prevăd dreptul operatorilor de a deconecta locul de consum de la serviciile de utilități, cu urmărirea ulterioară a datoriilor, caz în care medierea nu poate avea eficacitate.

Potrivit art. 110 lit. (i) din L164/2025:

„În scopul reglementării aspectelor aferente furnizării energiei electrice, Agenția elaborează și aprobă Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, care stabilește cel puțin următoarele:

i) cu condiția respectării prevederilor art.111 alin.(3), dreptul furnizorului de a solicita operatorului de sistem deconectarea instalației de utilizare a consumatorului final de la rețeaua electrică în cazul neachitării facturilor pentru energia electrică, inclusiv în cazul în care consumatorul final a încheiat contract de furnizare a energiei electrice cu un alt furnizor și are restante la plata facturilor pentru energia electrică furnizată de furnizorul care solicită deconectarea, precum și obligația operatorului de sistem privind efectuarea deconectării;”

Potrivit art. 111 alin. (3) din L164/2025:

„(3) Furnizorii au obligația de a informa în mod corespunzător consumatorii casnici, cu suficient timp înainte de orice deconectare planificată a instalației de utilizare, cu privire la măsurile alternative deconectării. Aceste măsuri alternative pot include surse de sprijin pentru evitarea deconectării instalației de utilizare, sisteme de plată anticipată, audituri energetice, servicii de consultanță în domeniul energiei, planuri alternative de plată, consiliere în vederea gestionării datoriilor sau moratorii privind deconectarea instalației de utilizare și nu trebuie să prevadă costuri suplimentare pentru consumatorii finali care se confruntă cu riscul deconectării instalației de utilizare.”

Potrivit art. 20 alin. (1) lit. d) din L241/2007:

„Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului au următoarele drepturi: d) să suspende sau să înceteze furnizarea serviciilor de comunicații electronice dacă utilizatorii finali nu-și respectă obligațiile specificate în contractele încheiate privind furnizarea serviciilor;”

În concluzie, durata mai mare a procedurilor de colectare a datoriilor, costurile mai mari a acestor proceduri și rata scăzută de recuperare a lor ar face ca aceste proceduri să fie nerentabile pentru marea majoritate a datoriilor. Acest fapt va reduce disciplina financiară și poate afecta grav viabilitatea financiară a afacerilor, inclusiv determina agenții economici să compenseze aceste pierderi prin majorarea prețurilor.

Anterior Curtea Constituțională a declarat neconstituțională medierea judiciară obligatorie, apreciind că aceasta îngreșează accesul la justiție.